

Full informatiu

Núm. 50 / Maig 2006

FUNDACIÓ
Jaume
BOFILL
Bofill



Les desigualtats educatives a Catalunya: PISA 2003

Aquest títol inicia una nova col·lecció, Informes Breus, que inclourà les conclusions principals d'investigacions promogudes per la Fundació Jaume Bofill i d'altres d'inèdites en llengua catalana.

Aquest primer informe ofereix els resultats més importants d'una anàlisi desenvolupada a Catalunya a partir l'estudi PISA de l'any 2003. L'equitat en el sistema educatiu és un dels reptes de tots els sectors de la comunitat educativa. Els nous plantejaments d'anàlisi ja no es limiten a la promoció de la igualtat d'oportunitats, sinó que assenyalen la importància de superar les desigualtats de resultats entre l'alumnat. En aquest context, els resultats de l'estudi PISA contribueixen a identificar els elements del sistema educatiu que fomenten o frenen aquestes situacions de desigualtat educativa. Situen el sistema educatiu a Catalunya en una situació ambivalent: si bé és cert que presenta una situació considerablement més equitativa que altres països, també és cert que el rendiment acadèmic de l'alumnat ve condicionat d'una forma significativa pel seu origen social, econòmic i cultural. ■

Seminari internacional Educació i immigració: Enfocaments i intervencions per a l'equitat i la igualtat d'oportunitats en l'ensenyament

La Fundació Jaume Bofill i l'Institut de Govern i Polítiques Públiques de la UAB van celebrar els dies 27 i 28 de febrer i 1 de març un seminari internacional sota el títol *Educació*

i immigració: Enfocaments i intervencions per a l'equitat i la igualtat d'oportunitats en l'ensenyament al qual van participar experts acadèmics i tècnics d'Anglaterra, Alemanya, Bèlgica, França i el Canadà. El seminari va aportar reflexions sobre enfocaments i intervencions desenvolupats en altres països per a l'acolliment i l'escolarització d'alumnat no autòcton, i s'hi van fer valoracions sobre les proximitats i distàncies d'aquests enfocaments i experiències respecte de la realitat i la política educativa catalana. El seminari també va nodrir les reflexions i els resultats finals de l'estudi *Polítiques d'acollida i escolarització de l'alumnat estranger. Una visió comparada*. Aquest estudi desenvolupat per ambdues institucions també va rebre suport econòmic d'ARIE. ■

L'Administració local davant del repte de la immigració

L'any 2001 la Fundació Jaume Bofill publicava la recerca *Les actuacions municipals en l'àmbit de la immigració* a la Finestra Oberta núm. 27. Aquella recerca estudiava la resposta de les administracions locals a la presència de població immigrada en els municipis. Des d'aleshores la situació ha canviat considerablement, tant pel que fa al volum de població estrangera resident als municipis catalans com a la diversitat d'orígens, situacions i necessitats generades. La Fundació ha encarregat a Roser Solà-Morales una nova recerca per analitzar els canvis esdevinguts en els darrers cinc anys en l'abordatge de les polítiques municipals d'acolliment de les poblacions immigrades i d'integració i cohesió social. A partir del treball de camp intensiu fet a

una mostra de municipis catalans, s'estudiaran quins són els eixos bàsics que guien les actuacions, quines modificacions s'han introduït en les iniciatives municipals, quines són les noves propostes de treball i quins aprenentatges s'extreuen de l'experiència adquirida. ■

L'acollida. Acompanyament d'alumnat nouvingut

El primer número de la col·lecció Conciutadania Intercultural que us anunciàvem al Full Informatiu núm. 47 girarà entorn a l'acollida de l'alumnat immigrant en contextos educatius. Amb un llenguatge senzill, suggeridor i rigorós, el material presenta orientacions concretes en algunes actituds, procediments i conceptes clau que cal tenir en compte en el desenvolupament dels processos d'acollida. Una acollida que al llarg del material es defineix com una actitud humana i professional indissociable del fet educatiu, que s'ha d'adreçar a tothom i que cal plantejar més enllà del centre escolar. ■

Projecte Bàsic. Sabers fonamentals, competències clau

El passat mes de novembre es va posar en marxa la fase participativa del Projecte Bàsic, un projecte dirigit per Cèsar Coll. Aquest projecte respon a la inquietud generada entorn a les competències bàsiques, al currículum en general, i està portant a terme un debat social i participat sobre què s'ha d'ensenyar a les aules i quin és el paper de l'escola i de la societat en l'educació. El projecte planteja aquestes qüestions des

d'un punt de vista independent, amb una visió àmplia de futur, mirant d'anar més enllà de realitats immediates.

Entenem que el debat sobre els aprenentatges i sabers que s'han de transmetre ha de ser un procés de reflexió que inclogui no únicament els agents tradicionals en la transmissió de coneixements com són la família i l'escola, sinó també la societat civil dinàmica i participativa amb persones, associacions i empreses implicades en distints àmbits culturals.

Des del mes de gener, coordinats per Miquel Àngel Alegre, Miquel Àngel Essomba, Raül Manzano, Maria Masip i Juli Palou, dotze grups de discussió disseminats en tot el territori català estan elaborant propostes que seran discutides per grups d'experts per tal de fer una aportació constructiva als àmbits i sabers que ha de contenir el currículum escolar en els propers anys. ■

Joves i nit: punt i final

L'inici d'aquest any va marcar el punt i final del projecte Joves i nit, que va permetre a 1.100 joves barcelonins participar en la definició de com hauria de ser la nit a la seva ciutat mitjançant metodologies participatives innovadores. Aquest joves, molt diversos i representatius des del punt de vista sociodemogràfic del conjunt dels joves de Barcelona, aposten majoritàriament per una ciutat que integri els establiments d'oci en les seves places i els seus carrers i que ofereixi un oci proper, distribuït equitativament pels diferents barris. Al mateix temps, demanen que els espais públics puguin ser utilitzats a la nit per gaudir d'un oci diferent, tot i que són conscients que cal posar limitacions a aquest ús i que cal treballar per conciliar els interessos, sovint contraposats, dels diferents actors implicats. La demanda més

clara dels joves que van participar en el procés és, però, que es faci una aposta política pel transport públic nocturn, sobretot en relació amb l'horari del metro. Finalment, consideren que cal ampliar els horaris dels locals d'oci nocturn i dels equipaments municipals i coordinar-los amb els horaris del transport públic. El projecte Joves i nit, impulsat des del gener del 2004 per la Fundació Jaume Bofill, va ser possible gràcies a la col·laboració amb la Regidoria de Joventut de l'Ajuntament de Barcelona, el Consell de la Joventut de Barcelona i la Federació d'Associacions de Veïns i Veïnes de la ciutat, i al suport econòmic de la Comissió Europea. L'informe final del projecte s'ha publicat a la col·lecció Finestra Oberta amb el núm. 49. ■

Temps de barri, temps educatiu compartit

Aquest projecte que la Fundació Jaume Bofill impulsa conjuntament amb la Regidoria de Nous Usos Socials del Temps de l'Ajuntament de Barcelona, s'està desenvolupant als districtes de Sants (Sants-Hostafrancs-La Bordeta), Gràcia (Vallcarca-La Salut-El Coll-Penitents) i Nou Barris (Prosperitat).

Fins al moment, s'ha elaborat una *Diagnosi de l'àmbit de l'educació no formal* a les tres zones de referència a partir d'entrevistes amb tots els agents educatius. També s'ha fet arribar a tots els centres educatius de les zones implicades un qüestionari (Debat Familiar) sobre l'educació no formal adreçat a les famílies. El percentatge de resposta ha estat aproximadament del 30%.

A partir de la diagnosi, s'ha obert un procés participatiu amb els agents del territori per elaborar i consensuar propostes de millora en l'àmbit de l'educació no formal. Enguany s'implementaran algunes d'aquestes propostes, que fan re-

ferència sobretot a la coordinació dels agents, als sistemes d'informació i difusió de l'oferta existent, a la dinamització de projectes compartits que permetin optimitzar els recursos, a l'obertura de les activitats extraescolars que ofereixen els centres educatius, a l'ús social dels equipaments escolars... ■

L'espai de ciutadania comença a caminar

Després d'alguns mesos dedicats a la definició del projecte i a l'establiment de sinèrgies amb els futurs destinataris del projecte, les organitzacions i moviments socials, l'any 2006 és el de l'inici de les activitats de l'Espai de Ciutadania. Aquest espai de reflexió i d'aprenentatge per a activistes socials impulsat per la Fundació Jaume Bofill i l'Institut de Govern i Polítiques Públiques ha començat a caminar amb dues activitats pilot, un seminari d'intercanvi i una escola de primavera, que han d'ajudar a concretar una programació regular d'activitats a partir del mes de setembre. ■

Moviments socials i institucions públiques

Seguint amb la línia iniciada ja fa uns quants anys d'impulsar recerques que tinguin com a objecte els nous moviments socials, durant el 2006 la Fundació Jaume Bofill dona suport a la recerca *Moviments socials i institucions públiques*, a càrrec d'un equip de l'Institut de Govern i Polítiques Públiques. La recerca té com a objectiu principal analitzar de forma àmplia les formes actuals de relació entre els moviments socials i les institucions públiques a Catalunya amb la finalitat de discutir els efectes que aquests models de relació tenen en l'autonomia política i la capacitat d'incidència dels moviments socials. ■

PUBLICACIONS



Col·lecció Polítiques

52. Clàudia Pedone. *De l'Equador a Catalunya: El paper de la família i les xarxes migratòries*. Gener 2006. 282 p.

Col·lecció Finestra Oberta

46. Marta Bertran Tarrés. *Relacions entre famílies immigrades i institucions educatives en l'etapa de zero a sis anys*. Novembre 2005. 136 p.

47. Fundació Jaume Bofill. *Una pro-*

posta de pla de participació ciutadana: el cas de Molins de Rei. Gener 2006. 44 p.

48. Joan Subirats i Bernat Albaigés (coordinadors). *Educació i comunitat. Reflexions a l'entorn del treball integrat dels agents educatius*. Febrer 2006. 174 p.

49. Irene Lop i Cristina Valls. *Joves i nit: Un procés de participació amb joves*. Maig 2006. 114 p.

Col·lecció Informes Breus

1. Ferran Ferrer (director), José Luis Castel i Gerard Ferrer. *Les desigual-*

tats educatius a Catalunya: PISA 2003. Febrer 2006. 94 p.

2. OCDE, Polítiques d'Educació i de Formació. *Atraure, preparar i mantenir professors de qualitat*. Abril 2006. 53 p.

Col·lecció Debats

12. Arkaitz Fullaondo (coordinador i relator). *La immigració a debat: Immigració, urbanisme i habitatge*. Abril 2006. 38 p.

Col·lecció Nexes

2. Juanjo Càceres i Elena Espeitx. *Cuines en migració. Alimentació*

i salut d'equatorians, marroquins i senegalesos a Catalunya. Fundació Jaume Bofill i Obra Social Caixa Sabadell. Març 2006. 247 p.

CONVOCATÒRIA GENERAL D'AJUTS



Aquesta única convocatòria és oberta tot l'any a iniciatives de recerca i/o acció relacionades amb les línies d'actuació prioritàries de la Fundació Jaume Bofill. En trobareu les bases al web o a la secretaria de la Fundació.